

Politik Bilim

BTYK'nın 8 Eylül Toplantısı

Aykut Göker

Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu (**BTYK**) 8 Eylül'de toplandı. Kurul o denli uzun ve belirsiz aralıklarla toplanıyor ve aldığı kararlarla uygulama sonuçları öylesine cılız bir biçimde kamuoyuna yansıyor ki, bilim ve teknoloji politikalarıyla ilgilenenler bile varlığını unutuyor. Aslında, çok üst düzeyde bir kurul: Başbakanın başkanlığında toplanıyor. Milli Savunma, Maliye, Milli Eğitim, Sağlık, Tarım ve Köyişleri, Sanayi ve Ticaret, Enerji ve Tabii Kaynaklar, Çevre ve Orman Bakanları kurulun aslî üyeleri. YÖK Başkanı, DPT, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarları, TAEK ve TÜBİTAK Başkanları, TRT Genel Müdürü ve TOBB Başkanı da aslî üyeler arasında. Görüldüğü gibi, bilim ve teknoloji meseleleriyle ilgili olabilecek neredeyse bütün hükûmet yetkilileri, üst düzeydeki bürokratlar ve özel sektörün bir şemsiye kuruluşunun başkanı kurulun aslî üyesi durumunda. Kaldı ki, Kurul, gerektiğinde, diğer bakanlar ile araştırma kuruluşlarının sorumlularını ve özel sektörün diğer şemsiye kuruluşlarının başkanlarını da toplantılarına davet edebiliyor.

GENİŞ YETKİLERLE DONATILAN BTYK...

Daha önce de yazmıştım, ülkenin bilim ve teknoloji politikasını belirleme açısından da Yüksek Kurul'un geniş bir görev alanı var ve geniş yetkilerle donatılmış durumda.

- Uzun vadeli bilim ve teknoloji politikalarının belirlenmesinde hükûmete yardımcı olmak;
- Bilim ve teknoloji ile ilgili alanlarda ARGE hedeflerini ve öncelikli ARGE alanlarını belirlemek, bunlarla ilgili plân ve programlar hazırlamak;
- ARGE plân ve programları doğrultusunda kamu ARGE kuruluşlarını görevlendirmek;
- Özel sektörü ARGE'ye teşvik edici önlemleri belirlemek;
- Bilim ve teknoloji sisteminin etkinleştirilmesi ve geliştirilmesi için yasa tasarıları hazırlamak;
- Araştırmacı insan gücü yetiştirilmesi ve etkin kullanımı için gerekli önlemleri belirlemek ve uygulanmasını sağlamak;
- Özel kuruluşların ARGE merkezlerini kurmaları için gerekli düzenlemelerin yapılmasını sağlamak;
- Hangi alanlara ne oranda ARGE yatırımı yapılması gerektiğini belirlemek;
- Programlama ve yürütme aşamalarında sektörler ve kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlamak...

Bunların hepsi BTYK'nın görev ve yetkileri arasında. Ne denli geniş bir alanı kapsadıklarını görüyorsunuz.

21 YILDA 10 TOPLANTI...

Bütün bunlar pek güzel; ama Kurul, kendisi için öngörülen bu işlevleri yerine getirebiliyor mu? Bana sorarsanız, BTYK'nın yerine getirdiği tek işlev, kurulduğu 1983 yılından beri gelip geçen hükûmetlerin bilim ve teknoloji meselelerine ne ölçüde önem verdiğini gösteren bir tür turnusol kâğıdı olarak iş görmesi oldu. Yılda en az iki kez toplanması gereken Yüksek Kurul'un, aradan geçen 21 yıl içinde (8 Eylül'deki dâhil) sadece on kez toplanabilmiş olması, zaten tek başına pek çok şeyi anlatıyor. Kurul, AKP Hükûmeti iş başına geldikten sonra, 6 Şubat 2003 tarihinde toplanmış; ancak, o toplantısı yarıda kalmış ve hiçbir karar alınamamıştı. 8 Eylül'de ne gibi kararlar alındı?

İki hafta önceki yazımı, ‘Vizyon 2023’ün sonuçlarını yansıtan belgenin (Sayın Bursalı’nın 28 Ağustos 2004 tarihli CBT’deki köşesinde “Ulusal Parti Programı” olarak tanımladığı Strateji Belgesi) TÜBİTAK tarafından BTYK’ya sunulmuş ve 8 Eylül toplantısında görüşülerek uygulamaya konulması yönünde siyasî bir karara bağlanmış olması’ dileğiyle bitirmiştım. Ama 8 Eylül’de alınan kararlar, bu satırlar kaleme alınırken henüz Başbakanlık tarafından yayımlanmadığından, Vizyon 2023’ü hazırlayan yüzlerce bilim insanı ve uzmanın hissiyatını yansıtan bu dileğin ne ölçüde yerine geldiğini şu anda söyleyebilmem mümkün değil. Onun için, işi saflığa vurup, bu haftaki yazımı da benzer biçimde noktalıyorum: ‘Dilerim, yayımlanacak karar, Vizyon 2023’ün de, bilim ve teknoloji ile ilgili önceki politika çalışmalarında olduğu gibi, **buharlaşmasına** (siz, ‘rafa kaldırılmasına’ diyebilirsiniz) yol açmaz’ ve ‘BTYK da, turnusol kâğıdı olma yönündeki tek işlevini yine aynı rengi göstererek sürdürme durumunda kalmaz.’

<http://www.inovasyon.org>

CBTD. 2 Ekim 2004